

ŽIVOTNÍ A EXISTENČNÍ MINIMUM

od 1. ledna 2023

Definice životního a existenčního minima

- **Životní minimum** je minimální společensky uznaná hranice peněžních příjmů k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb.
- **Existenční minimum** je minimální hranicí peněžních příjmů, která se považuje za nezbytnou k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb na úrovni umožňující přežití. Tento institut byl vedle životního minima zaveden z důvodu větší motivace pro dospělé osoby v hmotné nouzi. Existenční minimum nelze použít u nezaopatřeného dítěte, u poživatele starobního důchodu, u osoby invalidní ve třetím stupni a u osoby starší 68 let.
- Životní minimum ani existenční minimum **nezahrnují nezbytné náklady na bydlení**.

Právní úprava a hlavní využití

- Životní a existenční minimum je upraveno **zákonem č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu**, v platném znění.
- Částky životního a existenčního minima platné od 1. ledna 2023 jsou stanoveny **nařízením vlády č. 436/2022 Sb., o zvýšení částek životního minima a existenčního minima**.
- **Hlavní využití** životního a existenčního minima je v **zákoně č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi**. Životní minimum zde plní rozhodující úlohu při posuzování hmotné nouze i jako sociálně-ochranná veličina.
- Životní a existenční minimum je **využíváno také v zákoně č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře** (při zjišťování nároku na dávky, které zabezpečují adresnou pomoc rodinám s dětmi ve stanovených sociálních situacích), v **zákoně č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí** (při stanovení výše u příspěvku při pěstounské péči) a v **zákoně č. 108/2006 Sb., o sociálních službách** (jako kritérium nároku na zvýšení příspěvku na péči ve stanovených případech).
- Významnou roli hraje rovněž v případě exekucí pro určení nezabavitelné částky a také v soudní praxi pro stanovení alimentčních povinností. Jeho další využití je ve vztahu k dávkám pro osoby se zdravotním postižením, sociálně-právní ochraně dětí, podpoře azylantů a ochraně cizinců, osvobození od rozhlasových a televizních poplatků apod.

Částky životního minima v Kč za měsíc

▪ pro jednotlivce	4 860
▪ pro první osobu v domácnosti	4 470
▪ pro druhou a další osobu v domácnosti, která není nezaopatřeným dítětem	4 040
pro nezaopatřené dítě ve věku	
– do 6 let	2 480
– 6 až 15 let	3 050
– 15 až 26 let (nezaopatřené)	3 490

Životní minimum domácnosti je součtem všech částek životního minima jednotlivých členů domácnosti.

Částka existenčního minima v Kč za měsíc

▪ existenční minimum	3 130
----------------------	-------

Příklady životního minima různých typů domácností v Kč za měsíc

▪ jednotlivce	4 860
▪ 2 dospělí 4 470 + 4 040	= 8 510
▪ 1 dospělý, 1 dítě ve věku 5 let 4 470 + 2 480	= 6 950
▪ 2 dospělí, 1 dítě ve věku 5 let 4 470 + 4 040 + 2 480	= 10 990
▪ 2 dospělí, 2 děti ve věku 8 a 16 let 4 470 + 4 040 + 3 050 + 3 490	= 15 050
▪ 2 dospělí, 3 děti ve věku 5, 8 a 16 let 4 470 + 4 040 + 2 480 + 3 050 + 3 490	= 17 530

Společně posuzované osoby

- rodiče a nezletilé nezaopatřené děti,
- manželé nebo partneři,
- rodiče a děti nezletilé zaopatřené nebo zletilé, pokud tyto děti s rodiči užívají byt a nejsou posuzovány s jinými osobami,
- jiné osoby, které společně užívají byt, s výjimkou osob, které prokáží, že spolu trvale nežijí a společně neuhrazují náklady na své potřeby.

Společně posuzovanými osobami jsou i osoby, které se přechodně, z důvodů soustavné přípravy na budoucí povolání, zdravotních nebo pracovních (včetně dobrovolnické služby), zdržují mimo byt.

Započitatelné příjmy

Se životním minimem se porovnávají všechny **čisté peněžní příjmy** jednotlivce nebo společně posuzovaných osob (z pracovní činnosti, z podnikání, z kapitálového majetku, z pronájmu, důchody, dávky nemocenského pojištění, dávky státní sociální podpory a ostatní sociální dávky, podpory v nezaměstnanosti a při rekvalifikaci, výživné atd.) s **výjimkou zejména:**

- příspěvku na bydlení, doplatku na bydlení a jednorázových sociálních dávek,
- příjmů z prodeje nemovitostí a odstupného za uvolnění bytu použitých k úhradě nákladů na uspokojení bytové potřeby,
- náhrady škody a finančních prostředků na odstranění následků živelní pohromy,
- peněžní pomoci obětem trestné činnosti,
- sociální výpomoci poskytované zaměstnavatelem,
- podpor a příspěvků z prostředků fundace a spolku,
- stipendií,
- odměn za darování krve nebo orgánů,
- příjmů za práci žáků a studentů z praktického vyučování a praktické přípravy,
- příjmů ze závislé činnosti, jedná-li se o příjmy nezaopatřeného dítěte, které se soustavně připravuje na budoucí povolání na střední škole,
- příjmů ze samostatné výdělečné činnosti nezaopatřených dětí v průběhu prázdninových měsíců, července a srpna,
- daňového bonusu,
- příspěvku na péči (v okruhu společně posuzovaných osob),
- části příspěvku na úhradu potřeb dítěte, který náleží ze zdravotních důvodů,
- příspěvku na mobilitu a příspěvku na zvláštní pomůcku,

- zvláštního příspěvku k důchodu pro účastníky národního boje za vznik a osvobození Československa,
- příjmu plynoucího na základě rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva z titulu spravedlivého zadostiučinění nebo z titulu smírného urovnání záležitostí.

Valorizace životního a existenčního minima

- Životní a existenční minimum je zvyšováno nařízením vlády.
- Při zvyšování částek životního a existenčního minima se zachovává jejich reálná úroveň.
- Vláda je zmocněna zvyšovat částky životního a existenčního minima **od 1. ledna podle skutečného vývoje spotřebitelských cen, pokud nárůst nákladů na výživu a na ostatní základní osobní potřeby dosáhne** ve stanoveném rozhodném období alespoň 5%.
- Částky životního a existenčního minima může vláda za mimořádných okolností zvýšit **také mimo termín pravidelné valorizace.**

Informace a žádosti

Žádosti o dávky pomoci v hmotné nouzi a dávky státní sociální podpory se podávají na kontaktních pracovištích krajských poboček Úřadu práce ČR podle místa trvalého pobytu občana.

Pracovníci příslušných kontaktních pracovišť Vám rádi poskytnou všechny potřebné informace.